

andre Danienlokaliteter som f. Ex. Stevns Klint, hvor Foldning af Lagene er ganske udelukket. Ved Bankedannelsen i Limhamn har Korallerne ligesom i Fakse været særlig virksomme. Alle »Antiklinalkærnerne udgøres af Koralkalk, medens denne kun er daarligt udviklet i »Synklinalerne«. Bankerne er langstrakte i Retningen NV—SØ, formentlig parallel med Danienhavets Kyst. Over Koralkalk- og Bryozokalkbankerne er aflejret Kokkolitkalk, der udfylder Bassinerne mellem Bankerne. Lagserien afskæres foroven af det nævnte Konglomeratlag, der diskordant overlejrer de ældre Danienlag og selv overlejres af graat Kalksand med Lag af sort Flint. Konglomeratet, der er 30—40 cm tykt, bestaar af indtil hovedstore, mere eller mindre stærkt fosforitiserede Rullesten, ofte glaukonitbeklædte; i Mellemmassen af Kalksand findes talrige, undertiden fosforitiserede Koralkalkforsteninger paa sekundært Leje (Koraller, Krabber, Hajtænder m. m.). Denne yngste Danienlagserie, der her højst opnaar en Mægtighed paa ca. 1,5 m og overlejres af Moræne, er over store Strækninger fuldstændig bortslidt under Istiden, men i Nordvæggen kan Konglomeratet dog følges paa en Strækning af over 100 m.

Konglomeratet i Limhamn maa anses for jævnaldrende med Konglomeraterne fra Herfølge og Saltholm, idet de overliggende Lag rummer samme Fauna paa alle tre Lokaliteter. Det er saaledes et nyt Vidnesbyrd om de omtalte Jordskorpebevægelser i Slutningen af Danientiden.

Foredr. omtalte til Slut, at der muligvis var en vis Forbindelse mellem Jordskorpebevægelserne i Slutningen af Danientid og Dannelsen af Valbyhorsten og Greviehorsten og demonstrerede et Kort, visende Fordelingen af Brudlinierne i Terrænet omkring Øresund. Om enkelte af disse kan det med Sikkerhed siges, at de er yngre end Danien, saaledes de Brudlinier, der begrænser Alnarpdalens Gravsænkning. Disse Forkastninger har først fundet Sted efter Aflejringen af de paleocæne Grønsandslag, idet disse har deltaget i Forskydningerne.

Forøvrigt henvises til en senere fremkommende Afhandling om disse Undersøgelser.

Den 10. November 1931 fyldte Professor W. C. BRØGGER i Oslo 80 Aar. Foreningen sendte en telegrafisk Lykønsning til sit Æresmedlem.

Mødet den 7. December 1931.

Hr. Helge Gry talte om sine Undersøgelser over Ledeblokke i Skaane. Indholdet af Foredraget vil blive trykt i næste Hefte af Medd. Dansk Geol. Forening.

Hr. Grönwall imødegik Foredragsholderen paa enkelte Punkter og fremhævede, at hvis han tillige havde medregnet de sedimentære Blokke, saa var Billedet af Isstrømmenes Retninger og Udbredelse blevet noget anderledes.

Hr. V. Milthers holdt Foredrag om Ledeblokke og Israndstadier i det centrale Danmark. Jvf. Foredragsholderens Afhandling: Israndens Tilbagerykning fra Østjylland til Sjælland—Fyn, belyst

ved Ledeblokke. Afhdl. er trykt i dette Hefte Side 1—70 samt i D. G. U. IV. Række, Bd. 2, Nr. 9.

Hr. Victor Madsen beundrede i høj Grad det store og dygtige Arbejde, som Hr. MILTHERS havde udført ved at foretage sine Bloktællinger. Der var ved disse tilvejebragt et Materiale af stor Værdi for Udredningen af Kvartærets indviklede Forhold. Havde Taleren forstaaet Hr. MILTHERS rigtigt, naar han nu vilde have Refsnæs afsat af en Isstrøm fra Sydøst?

Hr. V. Milthers: Ja.

Hr. Victor Madsen: Saa blev Refsnæs altsaa en Slags Sidemoræne? Hvor forløb da Isranden videre over Sjælland?

Hr. V. Milthers: Ja. Den fortsatte sig maaske ud i Asnæs og videre over Hindsholm og Øst-Fyn. (Jvf. Kortet, som ledsager Talerens Afhdl. Israndens Tilbagerykning . . . , som findes trykt i dette Hefte S. 1—70).

Hr. Victor Madsen kunde da ikke se rettere, end at der saa kom en Kollision mellem den Isstrøm, der havde dannet Refsnæs, og den Isstrøm, som efter Hr. MILTHERS' Mening havde dannet de østlige Tværbakke-Rækker paa Syd-Samsø. Det blev nødvendigt at antage, at den sidstnævnte Isstrøm havde trukket sig tilbage et godt Stykke mod SØ og atter var rykket frem til Refsnæs—Asnæs—Hindsholm, men saa nærmede Hr. MILTHERS sig til Talerens Opfattelse af det særlige Isfremstød, som Taleren havde kaldt Beltfremstødet, i alt Fald for Storebelts Vedkommende. Der var en anden af Hr. MILTHERS' Isrande, som Taleren ikke forstod. Hr. MILTHERS antog, ligesom Hr. NORDMANN, at Tavlov Randmorænen fortsatte sig gennem Hindsgavlpartiet og saa bøjede nordpaa forbi Røgle til Røgle Klint. Men hvorledes var da den Israndslinie blevet dannet, som Hr. MILTHERS havde trukket sydpaa fra Knækket Syd for Gjelsted, parallel med Lillebelt?

Naar man saa hen til den store Forskel mellem Nord-Samsø og Syd-Samsø, som Taleren i sin Tid havde paavist ved Hjælp af sine Stentællinger og som Hr. MILTHERS havde bekræftet ved sine Bloktællinger, kunde Taleren ikke gaa med til, at det skulde være den samme Isstrøm mellem Samsø og Øst-Jylland, som paa et tidligere Stadium havde afsat Bakkerne paa Nord-Samsø, og paa et senere Stadium de vestlige Tværbakker paa Syd-Samsø. Taleren maatte stadig hævde, at hans gamle Anskuelse, at Nord-Samsø hørte til Indlandsisens østjydske Fremstød og Syd-Samsø til Beltfremstødet, var den, som bedst forklarede de foreliggende Fakta. Alle Tværbakkerne paa Syd-Samsø var dannede af en Indlandsis, som havde bevæget sig over hele Syd-Samsø i Retningen ØSØ—VNV. De vestlige Tværbakkerækker krummede sig nordpaa mod NNØ og ikke mod NNV som angivet paa Hr. MILTHERS' Kort i Medd. D. G. F. 1927, Bd. 7, H. 2, S. 176. Taleren demonstrerede sin Opfattelse ved Hjælp af et Kort over Samsø, hvorpaa Tværbakkerne var aflagt. Mellemrummet mellem de to Israndslinier paa Samsø paa Hr. MILTHERS' Kort havde ikke været isfrit. Der havde ligget død Is i det, hvilket fremgik af Plateauleret i Nærheden af Brundby. Der var en overordentlig stor Overensstemmelse mellem Hr. MILTHERS' Bloktællinger paa Syd-Samsø og paa Sejro. Paa Tavle II i »Oversigt over Danmarks Geologi«

(D. G. U. 5. R., Nr. 4) havde Taleren trukket Grænsen for Beltfremstødet fra Kaagsøre Hage paa Samsø over Kaagsøre Bøer, Morten Henriks Bø, Kyholm Bø, Langballe Grund, Vejrø Flak og Flensborg Grund til Munkegrunde i Retning af Sejro. Nu var han paa Basis af Hr. MILTHERS's Bloktællinger paa Sejro tilbøjelig til at trække Grænsen videre gennem Sejro eller Nord om Sejro til Ordrup Næs, hvor den overskæres af MILTHERS's Bakkebu omkring Lammefjord.

Hvad Nord-Fyn angaar, vilde Taleren stadig hævde, at Grindløse Aas er en Aas, afsat i en Istunnel eller Isspalte af en Vandstrøm paa langs ad Aasen. Under dens Dannelse var der Is ogsaa paa dens nordlige Side. Den var saaledes ikke nogen Israndsdannelse. Hans Opfattelse demonstreredes med 4 Lysbilleder af Grusgrave i Grindløse Aas. Hr. MILTHERS havde paavist et stort Dødisomraade paa Kortbladet Vissenbjerg. Den Tid var forhaabentlig ikke fjærn, hvor dette Dødisomraade forbandtes med Dødisomraadet ved den isdæmmede Sø ved Stenstrup, og at hele Midt-Fyn mellem Grænserne for Beltstadiet kunde aflægges paa Kortet som et Dødisomraade. Hr. MILTHERS havde lagt en Isrand gennem Højby Aas. Dette er ikke rigtigt. Højby Aas er en Aas og ikke nogen Israndsdannelse. Det havde glædet Taleren at se, at Hr. MILTHERS mere og mere nærmede sig Talerens Anskuelser. Isranden, som Hr. MILTHERS havde trukket fra Hindsholm til Asnæs, var et Skridt i den Retning. Efterhaanden vilde Hr. MILTHERS nok trække Storebelt-Gletsjeren ud over det sydlige Samsø. Hans Bloktællinger pegede i den Retning.

Hr. Milthers: Retningen SSV—NNØ, som Hr. VICTOR MADSEN angiver for den vestlige Bakkekæde paa Syd-Samsø, er ikke det karakteristiske ved denne Bakkekæde. De enkelte Bakkerækkers Retning varierer mellem NNØ—SSV og NNV—SSØ og har i det store og hele Middelretning N—S. Grænsen mellem det vestlige Bakkestrøg og det midtlandske, fladere Omraade gaar fra Kildebjærg 500 m SV for Permelille i Retning mod N t. V henimod Selsing Gaarde. Fortsættelsen fra Dyret, V om Onsbjærg til Brændbjærg N for Onsbjærg har Retning mod N t. Ø.

Vigtigere er dog, at der fra Selsing Gaarde til Onsbjærg strækker sig en Dal med ekstramarginalt Flodsand i Bunden og mod Ø begrænset af en indtil 8 m (25') høj Erosionsskrænt, medens Dalen mod V gaar ganske jævnt og med yderst ringe Højdeforskel over i det tilgrænsende Plateau. Fra dette Plateau ned mod den V for liggende Kyst er der ikke en eneste senglacial Afløbsrende. Dette tyder paa, at der ikke har fundet noget Aflob Sted mod V; derimod afgiver Selsing Gaarde—Onsbjærg Dalen med sin Skrænt ved Østsiden et ganske tydeligt Vidnesbyrd om, at der her har været et ekstramarginalt Aflob fra S mod N foran et Vest for liggende Isdække.

At det Isfremstød, som sidst dækkede Syd-Samsø men ikke Nord-Samsø, ogsaa naaede frem til Stavns Fjord, er jeg enig med Hr. VICTOR MADSEN i, og ligesaa i, at Isen rimeligvis er kommet hertil fra SØ (jvfr. min Afhandling i D. G. F. 1931), men dette er jo ikke afgørende for Israndens Stilling under Israndstadiet langs Bakkerækkerne ved Syd-Samsøs Vest- og Østside. Istungens Tilstedeværelse V for Syd-Samsø tilkendegives ogsaa af den ekstramarginale Dal fra S til N paa Tunø.

Det Isfremstød, som sidst naaede Syd-Samsø, staar ikke i nogen Forbindelse med Hr. VICTOR MADSENS »Beltfremstød«, hvilket fremgaar klart af Afhandlingen, ligesom det fremgik klart af Foredraget.

Til Støtte for sin Opfattelse af, at Grindløse Aas er afsat paa langs med Isranden og ikke tværs paa denne, fremviste Taleren et Maalebordsblad, som viser den uligeartede Udformning af Dalene S og N for Aasbakken ved Smidstrup S for Gyldensten (jvfr. Fig. 12 i Afhandlingen). S for Aasen er Dalen en Tunneldal, hvorimod den mellem Smidstrup og Gyldensten er en tydelig ekstramarginal Erosionsdal. (Senere Tilføjelse: hvis Grindløse Aas er opstaaet i en Spalte i Isdækket, og de øvre Gruslag er afsat af rindende Vand i Spalten (jvfr. S. A. ANDERSEN: The waning of the last continental glacier in Denmark as illustrated by varved clay and eskers. Journ. of Geol. Oct.-Nvbr. 1931), kan Strømretningen have fulgt Spalten uden Hensyn til dennes Stilling i Forhold til Isranden. Dalenes Udformning afgiver efter min Opfattelse her et langt vigtigere Vidnesbyrd om Israndens Stilling. Hertil kommer, at det øverste Jordlag N for Aasen overalt er »øvre Sand«, hvorimod der S. for Aasen flere Steder strækker sig Moræneler tæt ind til denne).

Den Israndslinie i Vest-Fyn, om hvilken Hr. VICTOR MADSEN stillede Spørgsmaal, stammer fra en Istunge i Lillebelt.

DET KGL. DANSKE GEOGRAFISKE SELSKAB havde indbudt D. G. F.'s Medlemmer til at overvære Selskabets Møde i Koncertpalæets store Sal Onsdag den 9. December 1931, hvor nogle Medlemmer af Wegener-Expeditionen, nlg. Prof., Dr. KURT WEGENER, Dr. LOEWE, Dr. SORGE og Dr. GEORGI talte om Expeditionen og dens Resultater, særlig Rejsen over Indlandsisen til og Arbejdet paa Stationen »Eismitte«.

Dansk geologisk Forenings Aarsregnskab.

1930.

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>	
Kassebeh. $\frac{1}{1}$ 1930....	263.57 Kr.	Møder.....	634.29 Kr.
Statstilskud.....	700.00 -	Tidsskrift.....	87.35 -
Kontingent 1930.....	1537.00 -	Ekspursioner.....	62.53 -
Kontingent 1929.....	6.00 -	Opkrævn. af Kontin-	
Kontingent 1931.....	6.00 -	gent.....	43.15 -
Salg af Meddelelser..	32.62 -	Diverse.....	293.31 -
Salg fra Biblioteket..	301.25 -		
Renter etc.....	212.55 -	Kassebeh. $\frac{31}{12}$ 1930..	1938.36 -
Ialt... 3058.99 Kr.		Ialt... 3058.99 Kr.	

Status $\frac{31}{12}$ 1930.

<i>Aktiver.</i>	<i>Passiver.</i>		
Kassebeh. $\frac{31}{12}$ 1930..	1938.36 Kr.	Gæld til Reproduk-	
Livsvarige Mem-		tionsanstalt.....	ca. 275 Kr.
bers Grundfond ...	794.61 -	Gæld til Bogtrykker .	ca. 1400 -
Ialt... 2732.97 Kr.		Ialt... ca. 1675 Kr.	